

<i>Statens kartverk NGIS-enheten</i>		<i>Retningslinjer – SOSI AG1</i>	
Dokument tittel:	Retningslinjer forholdet objektkatalog/produktspesifikasjon		Side 1 av 4
Dokument nr.:	SOSI-sekretariatet	Versjon:	1
Filident:	RetningslinjerObjekttatalogProduktspesifikasjon.doc	Dato	2004-02-27

Retningslinjer forholdet objektkatalog og produktspesifikasjon

Det har i lengre tid vært uenighet og forvirring om hva som er en objektkatalog og hva som er en produktspesifikasjon. Begrepene er i seg selv veldefinerte, mens allikevel har brukere og fagmiljøer til tider store problemer med å bli enige om forskjellen. Dette dokumentet har som mål å presisere forskjellene og gi retningslinjer for hvordan man skal forholde seg til konseptene.

1 Definisjon av konseptene

Under følger definisjonene av henholdsvis objektkatalog og produktspesifikasjon. Engelsk beskrivelse er i henhold til ISO-19000 serien, den norske er fritt oversatt.

Feature catalogue: catalogue containing definitions and descriptions of the feature types, feature attributes and feature relationships occurring in one or more sets of geographic data, together with any feature operations that may be applied (ISO 19110)

Objektkatalog: katalog som definerer og beskriver objekttyper med egenskaper, operasjoner og forhold objekttypene imellom, slik de framtrer i ett eller flere geografiske datasett.

Product specification: detailed description of a **dataset or dataset series** together with additional information about the dataset that will enable it to be created, supplied to and used by another party (ISO 19131)
 NOTE A data product specification may be produced for production, sales, end-use or other purpose.

Produktspesifikasjon: detaljert beskrivelse av ett datasett eller en serie med datasett med tilleggsinformasjon som gjør det mulig å produsere, distribuere og bruke datasettet av andre (tredjepart)
 Merknad: En produktspesifikasjon kan lages for produksjon, salg, sluttbrukervirksomhet eller annet.

SOSI del 2 – Generell objektkatalog: Hensikten med en generell objektkatalog er å spesifisere objekttyper med tilhørende egenskaper og assosiasjoner som er generelle innenfor et fagområde eller generelle på tvers av flere fagområder, og som i mange tilfeller er utgangspunkt for å lage mer spesielle objektkataloger knyttet til de respektive produktene, slik som FKB eller AREALIS.

Produktspesifikasjonenes objektkatalog: Beskrivelsen av de respektive produktene (produktspesifikasjon) inneholder også en objektkatalog. Denne må ikke forveksles med 'SOSI del 2 Generell objektkatalog' som er mer generell og er utgangspunkt for flere produkter.

<i>Statens kartverk NGIS-enheten</i>		<i>Retningslinjer – SOSI AG1</i>	
Dokument tittel:	Retningslinjer forholdet objektkatalog/produktspesifikasjon		Side 2 av 4
Dokument nr.:	SOSI-sekretariatet	Versjon:	1
Filident:	RetningslinjerObjektkatalogProduktspesifikasjon.doc	Dato	2004-02-27

2 Hvorfor er dette så vanskelig?

I dokumentet 'organisering av SOSI-arbeidet' presiseres det at målet for arbeidet er en generell objektkatalog. Dvs. at objektkatalogen skal være så generell at den kan være utgangspunkt for ulike produktspesifikasjoner over og på tvers av fagområder.

Problemet er at objektkatalogen idag ikke er så generell som ønskelig, samt at miljøene som bruker og definerer objektkatalogen ikke har hatt det klart for seg hva en generell objektkatalog er. Videre har heller ikke konseptet produktspesifikasjon vært klart definert.

Denne mangelen på klare definisjoner, retningslinjer og regler på forskjellen har skapt veldig uklare skiller på objektkatalog og produktspesifikasjon i miljøet, i objektkatalogen og for eksisterende produkter. Under listes opp noen resultater av mangelen på retningslinjer:

- Flere av delkatalogene i objektkatalogen er for produktspesifikke:
  - Unødvendige avvik mellom objektkatalogen og produktspesifikasjoner fordi for mange egenskaper i objektkatalogen er standard (påkrevet)
  - For produktavhengige definisjoner (ofte FKB-definisjoner) i objektkatalogen
- Arbeidsgruppens deltagere binder sin tenkning for mye til 'egne' produktspesifikasjoner.
- At det er forskjell på den generelle objektkatalogen og data som etableres og mottas er ikke godt nok kjent hverken blant brukere eller de som utarbeider produktspesifikasjoner eller objektkatalog.
- Brukere gjør oppslag i objektkatalog i stedet for produktspesifikasjon (for eksempel FKB)
- Objektkatalogen dekker ikke hele behovet (for eksempel for arealis)

3 Forskjellige typer produktspesifikasjoner

I utgangspunktet kan en produktspesifikasjon spesifisere et hvilket som helst datasett. Imidlertid har vi ett sett av kjente produktspesifikasjoner. Disse kan kalles standard produktproduktspesifikasjoner som er basert på SOSI objektkatalog:

- Produktspesifikasjon for FKB (Felles kartdatabaser)
- Produktspesifikasjon for DEK er en del av produktspesifikasjonen for FKB
- Produktspesifikasjoner for Geovekstproduktene N5/N20 (uttrekk av FKB-data) er langt enklere enn FKB, de forteller hvilke objekttyper og egenskaper som fins i produktene.
- Basisdataspesifikasjoner for kartdata (N50, N250 osv.)
- Arealis datasettspesifikasjoner/produktspesifikasjoner

Videre vil det finnes produktspesifikasjoner som spesifiserer data med et helt spesielt formål, f.eks. broer i landet som er egnet for strikkehopping og ditto egenskaper. Slike produktspesifikasjoner må kunne kalles for spesielle produktspesifikasjoner.

Grunnen til en slik kategorisering er at vi må opparbeide retningslinjer for hvordan en produktspesifikasjon kan avvike fra objektkatalogen. For noen miljøer (eller produktspesifikasjoner) er det veldig viktig at objektkatalogen er fullstendig i forhold til produktet, for eksempel at det ikke finnes objekttypeegenskaper i produktet som ikke er spesifisert i objektkatalogen. I andre tilfeller vil det alltid være slik at et produkt har avvikende objekttypeegenskaper i forhold til objektkatalogen.

<i>Statens kartverk NGIS-enheten</i>		<i>Retningslinjer – SOSI AG1</i>	
Dokument tittel:	Retningslinjer forholdet objektkatalog/produktspesifikasjon		Side 3 av 4
Dokument nr.:	SOSI-sekretariatet	Versjon:	1
Filident:	RetningslinjerObjektatalogProduktspesifikasjon.doc	Dato	2004-02-27

Imidlertid må det være en målsetting at alle egenskapene til objekttypene i standardproduktene skal være med i den generelle objektkatalogen.

4 Retningslinjer

Hovedregel er at produktspesifikasjoner skal innsnevre i forhold til SOSI objektkatalog:

<i>Statens kartverk NGIS-enheten</i>		<i>Retningslinjer – SOSI AG1</i>	
Dokument tittel:	Retningslinjer forholdet objektkatalog/produktspesifikasjon		Side 4 av 4
Dokument nr.:	SOSI-sekretariatet	Versjon:	1
Filident:	RetningslinjerObjekttatalogProduktspesifikasjon.doc	Dato	2004-02-27

4.1 Bare de egenskaper som vil være med i alle produktspesifikasjoner innenfor fagområdet skal være påkrevet i objektkatalogen. Egenskaper som kan være ‘nyttige’ i flere anvendelser, men som ikke alltid må være med, kodes som opsjonelle. Påkrevde, betingede og opsjonelle egenskaper angis i produktspesifikasjonen.

4.2 SOSI objektkatalog kan angi generelle egenskaper på objekttypene der dette har betydning for forståelsen av objekttypene (for eksempel medium på veg og komm i tilknytning til egenskapen GID).

4.3 Verdidomener kan innsnevres i en produktspesifikasjon i forhold til definerte kodelister i SOSI objektkatalog.

4.4 Geometrityper kan innsnevres i produktspesifikasjoner.

4.5 Multiplisitet for egenskaper skal angis i SOSI objektkatalog, og denne kan snevres inn i produktspesifikasjonene.

4.6 Definisjoner på objekttyper, egenskaper og kodeverdier i SOSI objektkatalog skal være så generelle at de kan inngå i ulike produkter. Definisjonene må ytterligere presiseres i de enkelte produktspesifikasjonene.

4.7 En produktspesifikasjon kan introdusere nye egenskaper (med eventuelt nye kodelister) i forhold til SOSI objektkatalog, men vil ikke endre den grunnleggende beskrivelsen av objekttypene. Eksisterende kodelister endres etter vedtak av den som er ansvarlig for kodelista, evt. SOSI arbeidsgrupper. Innføring av nye egenskaper i en standardproduktspesifikasjon må vurderes nøye!

4.8 Produktspesifikasjonen kan også gi nærmere føringer for syntaksen, for eksempel at punkter som i SOSI objektkatalog er beskrevet som objekttyper, syntaktisk kan beskrives som punktinformasjon knyttet til enkeltpunkter i linjeforløpet til en linje. Eksempel: Grensepunkter i eiendomsgrenser (SOSI sekretariatet må se nærmere på dette med tanke på regelstyring).

4.9 Objektkatalogen kan angi kompaktifisering for SOSI utvekslingsformat. Dersom den generelle objektkatalogen angir en kompaktifisering skal denne benyttes i alle produktspesifikasjoner. Dersom den generelle objektkatalogen ikke angir en kompaktifisering skal produktspesifikasjonene ikke benytte kompaktifisering. Dersom produktspesifikasjonen innfører nye egenskaper (gruppeegenskaper) skal disse ikke kompaktifiseres.

4.10 Det er lov å låne objekttyper mellom fagkapitler i den generelle objektkatalogen. Det skal da henvises til opprinnelseskapitlet i SOSI objektkatalog. (Det bør vurderes om aktuell objekttype hører hjemme i generell del av SOSI objektkatalog). SOSI-sekretariatet må lage klare retningslinjer for hva som kan lånes.

4.11 Produktspesifikasjoner er ikke bundet til faginndeling i SOSI objektkatalog.

<i>Statens kartverk NGIS-enheten</i>		<i>Retningslinjer – SOSI AG1</i>	
Dokument tittel:	Retningslinjer forholdet objektkatalog/produktspesifikasjon		Side 5 av 4
Dokument nr.:	SOSI-sekretariatet	Versjon:	1
Filident:	RetningslinjerObjektkatalogProduktspesifikasjon.doc	Dato	2004-02-27

4.12 Det skal angis i produktspesifikasjonene hvilke egenskaper fra SOSI's generelle del som produktet benytter (for eksempel kvalitet, medium, oppdatert).

Merknad: Hvor disse egenskapene angis er opptil produktspesifikasjonen.

4.13 Det er tillatt med nye objekttyper i produktspesifikasjonen. Disse kan senere legges inn i objektkatalogen etter arbeidsgruppens vurdering. Innføring av nye objekttyper i en standardproduktspesifikasjon må vurderes nøye!

4.14 Det må sikres konsistens mellom SOSI objektkatalog og de produktspesifikasjoner som følger denne.

4.15 En bruker av data bør kunne forholde seg bare til produktspesifikasjonen, mens den som skal utvikle en produktspesifikasjon må ha et forhold til objektkatalogen(e) som produktet skal bygge på. (I mangel av produktspesifikasjoner kan en fortsatt forholde seg til den generelle objektkatalogen).